

Porównanie zadań samorządu zawodowego i związku zawodowego

Dokument został przygotowany 19 grudnia 2023 r. przez p. Grażynę Wiśniewską
w czasie prac nad projektem ustawy...

izba / samorząd	związek zawodowy
<p>działa na podstawie odrębnej <i>ustawy o zawodzie</i></p> <p>(Istnienie samorządów zawodowych usankcjonowane jest w rozdziale I Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z treścią art. 17 Ustawy Zasadniczej samorządy zawodowe reprezentują osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawują pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.)</p>	<p>działa na podstawie Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 stycznia 2019 r. <i>USTAWA z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych</i></p>
<p>Samorząd zawodowy reprezentuje osoby wykonujące zawód oraz sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem tego zawodu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych. 2. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.
	<p>Związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku.</p>
<p>Jednym ze szczegółowych ustawowych oraz tradycyjnych zadań samorządu zawodowego jest prowadzenie postępowań w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej swoich członków. Na podstawie art. 85 u.z.f. członkowie samorządu podlegają odpowiedzialności zawodowej za naruszenie zasad etyki zawodowej lub przepisów dotyczących wykonywania zawodu, zwane „przewinieniem zawodowym”. Odpowiedzialność zawodowa jest odpowiedzialnością wewnątrz korporacyjną - w obrębie samorządowej korporacji zawodowej, czyli Krajowej Izby. Sprawy w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej rozpoznają: Sąd Dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny.</p>	<p>Związki zawodowe reprezentują osoby, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 3-6, a także bronią ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych.</p>
	<p>Związki zawodowe mają prawo reprezentowania na forum międzynarodowym interesów osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 3-6.</p>
<p>Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stwierdzanie i przyznawanie prawa wykonywania zawodu, – prowadzenie rejestrów na podstawie przepisów ustawy, – opiniowanie i wnioskowanie w sprawach kształcenia zawodowego, – opiniowanie projektów aktów normatywnych w zakresie dotyczącym ochrony zdrowia i zasad organizacji opieki 	<p>Na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie oraz w ustawach odrębnych związki zawodowe kontrolują przestrzeganie przepisów dotyczących interesów osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 3-6, a także interesów rodzin tych osób.</p>

<p>zdrowotnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – orzekanie w zakresie odpowiedzialności zawodowej, – prowadzenie działalności edukacyjnej, naukowej lub badawczej, organizowanie i prowadzenie instytucji samopomocowych, – uznawanie kwalifikacji zamierzających wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. 	
<p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu, 2. reprezentowanie, 3. działanie na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez, 4. ustalanie oraz aktualizacja standardów lub wytycznych w zawodzie, 5. edukacja zdrowotna i promocja zdrowia, 6. ustanawianie zasad etyki zawodowej i dbanie o jej przestrzeganie, 7. obrona godności zawodowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy. 2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii nie krótszy jednak niż 30 dni. Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Skrócenie terminu wymaga szczególnego uzasadnienia. Bieg terminu na przedstawienie opinii liczy się od następnego dnia roboczego, z wyłączeniem soboty, następującego po dniu przekazania założeń albo projektu wraz z informacją określającą termin przedstawienia opinii. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia. <ol style="list-style-type: none"> 2¹. Założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, wraz z informacją określającą termin przedstawienia opinii, organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego przekazują na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez właściwy organ statutowy związku. Opinia związku jest przesyłana na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez organ władzy lub administracji rządowej albo organ samorządu terytorialnego w informacji określającej termin przedstawienia opinii. 3. W razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska związku, właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego informuje o tym związek na piśmie, podając uzasadnienie swojego stanowiska. W razie rozbieżności stanowisk związek może przedstawić swoją opinię na posiedzeniu właściwej komisji sejmowej, senackiej lub samorządu terytorialnego. 4. Związkom zawodowym przysługuje prawo wyrażania publicznie opinii na temat założeń lub projektów, o których mowa w ust. 1, w środkach masowego przekazu, w tym także w radio i telewizji.
<p>Wersja od: 23 marca 2023 r.</p> <p>Art. 40. [Prawa członka izby]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Członek izby ma prawo: <ol style="list-style-type: none"> 1) korzystać z pomocy w zakresie podnoszenia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami związkom zawodowym przysługuje prawo prowadzenia rokowań zbiorowych oraz zawierania układów zbiorowych pracy, a także innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy.

<p>kwalifikacji zawodowych oraz zapewnienia właściwych warunków wykonywania samodzielnych funkcji;</p> <p>2) korzystać z ochrony i pomocy prawnej izby;</p> <p>3) korzystać z działalności samopomocowej.</p> <p>2. Członek samorządu zawodowego może zaskarżyć uchwałę okręgowej izby do właściwych organów Krajowej Izby, a uchwałę Krajowej Izby do sądu administracyjnego.</p>	<p>2. W gałęziach pracy nieobjętych układami zbiorowymi regulacja warunków pracy i płacy wymaga konsultacji ze związkami zawodowymi.</p> <p>3. Przepisy działu jedenastego <u>ustawy</u> z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy stosuje się odpowiednio do innych niż pracownicy osób wykonujących pracę zarobkową oraz ich pracodawców, a także do organizacji zrzeszających te podmioty.</p>
	<p>1. Związki zawodowe sprawują kontrolę nad przestrzeganiem prawa pracy oraz uczestniczą, na zasadach określonych odrębnymi przepisami, w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.</p> <p>2. Jeżeli w sprawach, o których mowa w ust. 1, zdaniem związku zawodowego postępowanie organu administracji państwowej i samorządu terytorialnego lub pracodawcy jest niezgodne z prawem lub narusza zasady sprawiedliwości, związek może wystąpić do właściwego organu z żądaniem spowodowania usunięcia we właściwym trybie stwierdzonej nieprawidłowości.</p>
	<p>1. W razie uzasadnionego podejrzenia, że w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę do wykonywania pracy zarobkowej występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 4¹-6, zakładowa organizacja związkowa może wystąpić do pracodawcy z wnioskiem o przeprowadzenie odpowiednich badań, zawiadamiając o tym równocześnie właściwego okręgowego inspektora pracy. Pracodawca jest obowiązany w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku zawiadomić zakładową organizację związkową o swoim stanowisku. W razie przeprowadzenia badań, pracodawca niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wyników badań, udostępnia te wyniki każdej działającej u niego zakładowej organizacji związkowej wraz z informacją o sposobie i terminie usunięcia stwierdzonego zagrożenia.</p> <p>2. Zawiadomienie zakładowej organizacji związkowej o odrzuceniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub niezajęcie przez pracodawcę stanowiska wobec tego wniosku w terminie 14 dni od dnia jego złożenia upoważnia zakładową organizację związkową do przeprowadzenia niezbędnych badań na koszt pracodawcy. O zamiarze podjęcia badań, ich zakresie oraz przewidywanych kosztach zakładowa organizacja związkowa zawiadamia pracodawcę na piśmie z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.</p> <p>3. Pracodawca może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2, zwrócić się do właściwego okręgowego inspektora pracy o ustalenie celowości zamierzonych badań lub ich niezbędnego zakresu. Przeprowadzenie badań wbrew stanowisku inspektora pracy zwalnia pracodawcę z obowiązku pokrycia kosztów tych badań.</p>